

ולהשתדל לגרום להן ל"בלאי" נמוך ככל האפשר, על ידי סילוק מטרדים וגורמי פציעה מסביבתן, הימנעות ממכות וטיפול ברוטאלי בזמן הובלת בקר ממקום למקום, וכן יש לשים לב היטב לחליבה נכונה ובלתי מזיקה. אין זה סוד שגורם רציני ביציאת פרות הן דלקות העטין ומחלות העטין ואותן יש לצמצם עד למינימום בכל הדרכים. ההיכרות האישית של הרפתנים עם הפרות תורמת רבות לשיפור היחס והטיפול בהן והעובדה שמעטים הרפתנים המכירים את הפרות בשמותיהן (וכאן אציין את שיטת המספרים כשיטה שהגדילה את הניכור בין הרפתנים לפרות) אינה מעודדת. רפת שתוכל לנסות להתמודד עם כל הגורמים שהזכרתי, ותכניס את הבעיות שהצגתי כאן למכלול שיקולי הרכו בהוצאת פרות מהעדר, תוכל להגיע מהר יחסית לירידה באחוז היציאה. אז תהינה היוצאות מהעדר אמנם הפרות המורידות את הממוצע בגלל התנובה הירודה מסיבות גנטיות – ואותן יש להוציא מיד עם הגיען לקו האדום.

מכיוון שאיני כלכלן, לא ניסיתי לערוך חישוב כלכלי, מה גם שלא כל הגורמים ניתנים לחישוב ולהערכה כספית. אך אני משוכנע שגם כך ניתן לראות שה"בלאי" הגבוה של הפרות הוא בעוכרינו – ובעוכריהן של הפרות – ושאלו אותן אם אינכם מאמינים.

אני סבור שכדאי לבדוק היטב את דרכי חישוב ממוצעי החלב בעדר, ואולי ליצור סטטוס חדש לגבי פרות מצטיינות שבכל זאת אנו מעוניינים להשאירן בעדר. למשל, להחזיר אותן לסטטוס של עגלות, לקרוא להן פרות בהמתנה וכו'. העיקר לנטרל את הגורם הזה משיקולי רכו הענף, כשהמטרה לרדת באחוז היציאה בצורה משמעותית ל-20% בשלב ראשון. נראית מטרת ביניים סבירה. אך גם ממנה יש לרדת אם רוצים להגיע לריווחיות של ממש. חישוב פשוט יוכיח שכדי שפרה תחזיר את כל ההוצאות שהיו עד שהחלה להניב – וברפת ממוצעת (במחירי סוף תשל"ט שהעודף ברוטו לפרה היה בה בערך 15,000 ל"י) ותשלם את הוצאות גידולה (אם נסתמך על מחיר הייצוא דאז, כ-34,000 ל"י), את השיכון, המכון והעגלה שעליה לפרנס, נמצא שרק בתחלובה הרביעית או החמישית היא ממש מתחילה להרוויח. רק אז מחירה העצמי מגיע ל-10 מבחינה חשבונתית.

כמה פרות כאלו יש אצלך בעדר? ככל שמספרן יגדל – ריווחיות הרפת תגדל. ברור שעדר המתחלף כל שנתיים (50% יציאה) לוקה בריווחיותו.

מומחה אמריקני שביקר לפני מספר שנים בארץ, רוברט ברי, גורס שאחוז התחלופה האופטימלי הוא 12.5, וכל עליה ממנו פוגעת בריווחיות. דבר זה אומר גם דברים נוספים לרפתן הנכון ללמוד: שיש לטפל בפרות בזהירות

בדיקת אחידות העירבול בעגלה מערבלת "לכיש 500"

התוצאות הוגדרו כטובות אחרי עירבול של 3.5 דקות ומצויינות אחרי עירבול של 5.0 דקות ויותר.

המעוניינים בקבלת דו"ח מפורט על הבדיקה, יפנו נא לגד שפט, האגף למיכון וטכנולוגיה, ש.ה.מ., משרד החקלאות בקריה, תל אביב.

טיב העירבול בעגלה "לכיש 500" (15 מ"ק) נבדק על ידי מעבדת שרותי השדה דרום-לכיש, ש.ה.מ., משרד החקלאות.

שיטת הניסוי היתה: הכנסת כל החומרים לעגלה בזה אחר זה, כששחת מוכנסת כחומר אחרון. העירבול בוצע רק אחרי הוספת השחת ונמשך 3.5, 5.0, 7.5 ו-10.0 דקות.